

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

**“Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше
турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында**

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2013 елның 28 июнендә
кабул ителде

1 статья

“Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше
турында” 2005 елның 7 декабрендәге 116-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы
Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйалма басмасы, 2005, № 12 (I өлеш); 2007,
№ 12 (I өлеш); 2010, № 12 (II өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) преамбулага түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Өлеге Законның гамәлдә
булуы муниципаль берәмлекләрнең статусын билгеләү, чикләрен үзгәртү, үзгәртеп
төзү белән бәйле мөнәсәбәтләргә кагылмый.”;

2) 1 – 3 статьяларны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:
“1 статья. Төп төшенчәләр һәм терминнар

Өлеге Законда түбәндәге терминнар һәм төшенчәләр кулланыла:

1) Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше (алга
таба – административ-территориаль төзелеш) – Татарстан Республикасының
административ-территориаль берәмлекләре (алга таба – административ-
территориаль берәмлекләр) һәм торак пунктлар системасыннан гыйбарәт булган
Татарстан Республикасының территориаль оешуы;

2) административ-территориаль берәмлек – Татарстан Республикасы
Конституциясе һәм өлеге Закон нигезендә билгеләнгән хокукий статусы булган,
дәүләт идарәсе функцияләрен гамәлгә ашыру өчен территориаль аерымланган
территориаль берәмлек;

3) район – Татарстан Республикасы Конституциясе белән билгеләнгән, үз чикләрендә, республика әһәмиятендәге шәһәрләрдән тыш, үзара территорияль һәм административ бәйләнгән торак пунктларны берләштерә торган административ-территорияль берәмлек;

4) республика әһәмиятендәге шәһәр – Татарстан Республикасы Конституциясе белән билгеләнгән, район территориясе составына керми торган шәһәр нигезендә төзелгән административ-территорияль берәмлек;

5) шәһәрдәге район – республика әһәмиятендәге шәһәрдә төзелгән административ-территорияль берәмлек;

6) административ-территорияль берәмлек, торак пункт төзү – әлеге Законда каралган тиешле хокукый статус биреп, яңа административ-территорияль берәмлек, яңа торак пункт булдыру;

7) административ-территорияль берәмлекне, торак пунктны үзгәртеп төзү – административ-территорияль берәмлекләргә, торак пунктларны берләштерү (кушу, кертү), административ-территорияль берәмлекләргә бүлү, торак пунктның категориясен яисә төрөн үзгәртү;

8) административ-территорияль берәмлекләргә, торак пунктларны кушу – берләштерелә торган административ-территорияль берәмлекләргә, торак пунктларның бетүенә һәм яңа исемле яңа административ-территорияль берәмлеккә, яңа торак пунктның төзелүенә китерә торган ике яисә аннан күбрәк административ-территорияль берәмлекне, торак пунктны берләштерү;

9) административ-территорияль берәмлекне, торак пунктны административ-территорияль берәмлеккә, торак пунктка кертү – кертелә торган административ-территорияль берәмлекләргә, торак пунктларның бетүенә китергән административ-территорияль берәмлекләргә, торак пунктларны берләштерү, монда бер яисә берничә административ-территорияль берәмлек, бер яисә берничә торак пункт башка административ-территорияль берәмлеккә, башка торак пунктка кертелә;

10) административ-территорияль берәмлекне бүлү – административ-территорияль берәмлеккә бөтен территориясен аның бетүенә китерә торган бүлү хисабына ике яисә аннан күбрәк яңа административ-территорияль берәмлек төзү;

11) административ-территорияль берәмлекне, торак пунктны бетерү – Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында һәм бүтән норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә исәпкә алу белешмәләреннән төшереп калдыруга китерә торган административ-территорияль берәмлеккә, торак пунктның булуын туктату (бетерү);

12) Татарстан Республикасында административ-территорияль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестры – административ-территорияль берәмлекләргә һәм торак пунктларның системалаштырылган исемлегә.

2. Әлеге Закон максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) торак пункт – расланган чик кысаларында төзелешләр булган һәм (яисә) төзелешләр булдырылырга тиешле, кешеләргә даими яисә күбесенчә яшәве һәм тормыш итүе өчен каралган, әлеге Закон нигезендә билгеләнгән хокукый статуса ия территория;

2) торак пунктның состав өлеше – торак пунктта урам, мәйдан һәм гражданнар яши торган башка территория;

3) исәпкә алу белешмәләре – Татарстан Республикасында административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестры, муниципаль берәмлекләрнең статусы һәм чикләре турында Татарстан Республикасы законнары, гомумроссия классификаторлары һәм административ-территориаль берәмлекләрнең һәм (яисә) торак пунктларның исемлекләрен үз эченә алган дәүләт органнары тарафыннан раслана һәм кулланыла торган башка мәгълүмат (исәпкә алу) системалары.

2 статья. Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләрен жайга салуның хокукий нигезе

Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләрен хокукий жайга салу Татарстан Республикасы Конституциясе, әлеге Закон, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының бүтән норматив хокукий актлары белән гамәлгә ашырыла.

3 статья. Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләрен хәл итүнең төп принциплары

Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләрен хәл итү түбәндәге принциплар нигезендә башкарыла:

1) тиешле территориядә яшәүче халыкның фикерен һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алуның мәжбүрилеге;

2) дәүләт һәм муниципаль идарәнең мәнфәгатьләре ярашуы;

3) дәүләт хакимиятен гамәлгә ашыру өчен ыкътисадый һәм оештыру шартларын тәэмин итү;

4) тарихи, мәдәни, милли һәм башка жирле традицияләренә исәпкә алу.”;

3) 4 статьяда:

а) исемен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“4 статья. Административ-территориаль берәмлекләрнең һәм торак пунктларның исемнәрен язу теле һәм аны билгеләү”;

б) 1 өлештә “Татарстан Республикасының” сүзләрен төшереп калдырырга һәм “административ-территориаль берәмлекләренә” сүзләреннән соң “һәм торак пунктларына” сүзләрен өстәргә;

в) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2. Административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар исемнәренә татар, рус һәм Татарстан Республикасы халыкларының башка телләрендәге язылышын билгеләү орфография кагыйдәләре һәм административ-территориаль берәмлекләрнең һәм торак пунктларның исемнәрен шул телләрдә куллану традицияләре нигезендә гамәлгә ашырыла.”;

4) 5 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“5 статья. Административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү, аларның исемнәрен алмаштыру

1. Административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү һәм аларның исемнәрен алмаштыру турындагы тәкъдимнәргә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан карау, мондый тәкъдимнәргә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органына жиберү географик объектларның атамалары турындагы Россия Федерациясә законнарына һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан расланган нигезләмәгә ярашлы рәвештә башкарыла.

2. Административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү турында яисә аларның исемнәрен алмаштыру турында тәкъдимнәргә караганда таләп ителгән чыгымнар хакында тиешле территорияләр халкына мәгълүмат бирү, шулай ук күрсәтелгән тәкъдимнәр хакында халыкның фикерен белү Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү турында яисә аларның исемнәрен алмаштыру хакында тәкъдимнәргә карау турындагы Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.”;

5) 2 бүлекне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“2 бүлек. Административ-территориаль төзелеш нигезләре

6 статья. Татарстан Республикасы территориясә һәм аны үзгәртү тәртибе

1. Татарстан Республикасының Россия Федерациясенә башка субъектлары белән чикләрен үзгәртү Татарстан Республикасының һәм аның белән чиктәш Россия Федерациясә субъектларының үзара килешүе буенча, чикләргә үзгәртүне алга таба Россия Федерациясә Федераль Собраниясә Федерация Советы тарафыннан Россия Федерациясә Конституциясә нигезендә раслап башкарылырга мөмкин. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының Татарстан Республикасы чикләрен үзгәртү мәсьәләсә буенча карарларын кабул итү тәртибе Татарстан Республикасы законында билгеләнә.

2. Татарстан Республикасы чикләргә үзгәртүгә бәйле административ-территориаль төзелеш мәсьәләләрен хәл итү Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

7 статья. Административ-территориаль берәмлекләрнең төрләре һәм исемлегә

1. Районнар, республика әһәмиятендәге шәһәрләр, шәһәрдәге районнар административ-территориаль берәмлекләр була.

2. Татарстан Республикасы районнардан һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләрдән гыйбарәт. Республика әһәмиятендәге шәһәрнең шәһәрдәге районнары булырга мөмкин.

3. Республика әһәмиятендәге районнар һәм шәһәрләр исемлегә Татарстан Республикасы Конституциясенә 65 статьясындагы 2 өлешә нигезендә билгеләнә.

Шәһәрдәге районнарға административ-территориаль бүленеш булган республика әһәмиятендәге шәһәрләр һәм алар составына керә торган районнар исемлегә әлегә Закон белән билгеләнә.

4. Казан шәһәре составына Авиатөзелеш, Вахитов, Киров, Мәскәү, Яңа Савин, Идел буе һәм Совет районнары керә.

8 статья. Торак пунктларның категорияләре һәм төрләре

1. Торак пунктлар, халык саныннан, төзеклек дәрәжәсеннән һәм социаль, житештерү, транспорт һәм башка инфраструктура үсеше дәрәжәсеннән, күпчелек халыкның шөгыләннән, тарихи үзенчәлекләреннән чыгып, шәһәр яисә авыл торак пунктлары категориясенә керәләр.

2. Шәһәрләр һәм шәһәр тибындагы поселоклар шәһәр торак пунктлары була.

3. Шәһәргә әлегә Законда билгеләнгән тәртиптә республика әһәмиятендәге шәһәр статусы бирелергә мөмкин. Республика әһәмиятендәге шәһәр статусы бирелмәгән башка шәһәрләр район әһәмиятендәге шәһәрләр була.

4. Авыл торак пунктлары авыллардан, поселоклардан, шәһәр торак пунктлары категориясенә карамаган башка төр торак пунктлардан гыйбарәт.

5. Халык саны кимендә 12 мең кешене тәшкил иткән, сәнәгать, мәдәни һәм административ үзәк булып торган, үсеш алган социаль, житештерү, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы булган торак пункт шәһәр була. Аерым очракларда халык саны кимрәк булган, әмма алга таба социаль-иқтисадый үсеш һәм халык саны арту перспективасы күзалланган торак пунктлар, шулай ук әлегә статьяның 6 өлешендә билгеләнгән критерийларга туры килә торган һәм мөһим тарихи әһәмияткә ия торак пунктлар шәһәрләргә керергә мөмкин.

6. Халык саны кимендә биш мең кешене тәшкил иткән, авыл хужалыгына карамаган эшчәнлек төрләре белән шөгылләнүче эшкә сәләтле халкы кимендә 85 процент булган, катнаш торак төзелешле, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү, су чыгару, жылылык белән тәэмин итү коммуналь системалары булган торак пункт шәһәр тибындагы поселок була. Торак пункт территориясендә житештерү инфраструктурасы объектлары йә шәһәргә хас түбәндәге объектларның (оешмаларның) берсе яисә берничәсе урнашкан булырга тиеш: урта һөнәри (югары) белем бирү оешмалары, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, шифаханә-курорт, сәламәтләндерү оешмалары, мәдәни мирас һәм туристлык индустриясе объектлары комплексы. Аерым очракларда шәһәр тибындагы поселокларга халык саны кимрәк булган, әмма алга таба социаль-иқтисадый үсеш һәм халык саны арту перспективасы күзалланган торак пунктлар керергә мөмкин.

7. Халык саны, кагыйдә буларак, 200 кешегә кадәр булган, күбесенчә индивидуаль торак төзелешләреннән гыйбарәт торак пункт авыл (деревня) була.

8. Халык саны, кагыйдә буларак, 200 кешедән күбрәк булып, күбесенчә индивидуаль һәм (яисә) азкатлы торак төзелешләреннән гыйбарәт торак пункт авыл (село) була.

9. Халык санының күпме булуына карамастан, күбесенчә индивидуаль һәм (яисә) азкатлы торак төзелешләреннән гыйбарәт торак пункт поселок була, аның эшкә сәләтле халкының күбесе тимер юл транспорты, урман хужалыгы өлкәләрендә

һәм, кагыйдә буларак, авыл хужалыгы культураларын үстерү һәм терлекчелек продукциясен житештерү белән бәйле булмаган башка эшчәнлек өлкәләрендә эшли.

10. Башка төр авыл торак пунктларына (тимер юл разъезды поселогы, тимер юл станциясе поселогы һәм башкалар) әлеге статьяның 7 – 9 өлешләрендә билгеләнгән критерийларга туры килә торган, әмма авыл (село, деревня) яисә поселок статусы булмаган торак пунктлар керә. Башка төрдәге яңа авыл торак пунктларын төзү рөхсәт ителми.

11. Аерым урнашкан өйләр һәм хезмәт билгеләнешендәге һәм (яисә) вакытлыча булган, халык составы даими булмаган, мөстәкыйль торак пунктлар булып тормаган бүтән торак объектлар торак пунктларга территориаль торышына бәйле рәвештә кертелгә тиеш (административ буйсындыру). Төрле муниципаль берәмлекләрнең территорияләрендәге торак пунктларга күрсәтелгән объектларны административ буйсындыру рөхсәт ителми.

9 статья. Административ-территориаль төзелешне үзгәртү төрләре

1. Административ-территориаль төзелешне үзгәртү түбәндәге төрләрдә гамәлгә ашырыла:

- 1) административ-территориаль берәмлек төзү;
- 2) административ-территориаль берәмлекне үзгәртеп төзү;
- 3) административ-территориаль берәмлекне бетерү;
- 4) административ-территориаль берәмлекнең чикләрен билгеләү, үзгәртү;
- 5) торак пункт төзү;
- 6) торак пунктны үзгәртеп төзү;
- 7) торак пунктны бетерү.

2. Әгәр административ-территориаль төзелешне үзгәртү бер үк вакытта берничә төрдә башкарылса, административ-территориаль төзелешне үзгәртүнең һәр төре өчен әлеге Законда каралган шартлар үтәлгә тиеш.”;

б) 3 бүлекнең исемдә “мәсьәләләрен җайга салуда” сүzlәрен “өлкәсендә” сүзенә алмаштырырга;

7) 10 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“10 статья. Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкаләтләре

Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) административ-территориаль төзелешне һәм аны үзгәртү тәртибен закон белән җайга салу;
- 2) Татарстан Республикасы чикләрен үзгәртү турындагы килешүләрне раслау;
- 3) административ-территориаль төзелешне үзгәртү турында карарлар кабул итү;

4) административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү, аларның исемнәрен алмаштыру турындагы тәкъдимнәргә карау, мондый тәкъдимнәргә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органына жиберү;

5) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән башка дөүләт хакимияте органнары карамагына кертелмәгән башка вәкаләтләр.”;

8) түбәндәге эчтәлекле 10¹ статья өстәргә:

“10¹ статья. Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Президенты вәкаләтләре

Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Президенты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы Дөүләт Советына административ-территориаль төзелешне үзгәртү турында тәкъдимнәр кертү;

2) өлеге Законда каралган очракларда административ-территориаль төзелешне үзгәртү турында бәйләмәләр бирү;

3) Татарстан Республикасында административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестрын кертү тәртибен билгеләү;

4) өлеге Законда, башка законнарда каралган башка вәкаләтләр.”;

9) 11 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“11 статья. Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре

Административ-территориаль төзелеш өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы Дөүләт Советына административ-территориаль төзелешне үзгәртү турында тәкъдимнәр кертү;

2) өлеге Законда каралган очракларда административ-территориаль төзелешне үзгәртү турында бәйләмәләр бирү;

3) Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары административ-территориаль төзелешне үзгәртү инициативасы белән чыкканда, административ-территориаль төзелеш мәсьәләләре буенча халык фикерен белүне тәмин итү;

4) өлеге Законда, бүтән законнарда каралган башка вәкаләтләр.”;

10) 12 статьяда:

а) исемдә “мәсьәләләрен җайга салуда” сүzlәрен “өлкәсендә” сүзенә алмаштырырга;

б) беренче абзацта “мәсьәләләрен җайга салуда” сүzlәрен “өлкәсендә” сүзенә алмаштырырга;

в) икенче абзацта “Татарстан Республикасы” сүzlәрен “1) Татарстан Республикасы” сүzlәренә алмаштырырга;

г) өченче абзацта “җирле үзидарә органнары” сүzlәрен “2) җирле үзидарә органнары” сүzlәренә алмаштырырга;

11) 4 бүлекнең исемендә “Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше” сүзләрен “Административ-территориаль төзелеш” сүзләренә алмаштырырга;

12) 13 статьяда:

а) исемендә “Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше” сүзләрен “Административ-территориаль төзелеш” сүзләренә алмаштырырга;

б) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“1. Административ-территориаль төзелешне үзгәртү Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Президенты, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, муниципаль районнарның, шәһәр округларының вәкилләклә органнары инициативасы буенча – Татарстан Республикасы законы рәвешендә, ә өлегә Законда каралган очракларда – Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары рәвешендә башкарыла. Татарстан Республикасы Конституциясенә 65 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән административ-территориаль берәмлекләрнең исемлеген үзгәртүне күз алдында тоткан административ-территориаль төзелешне үзгәртүләр инициативасы белән чыгу хокукына Татарстан Республикасы Конституциясенә 76 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән закон чыгару инициативасы субъектлары ия.”;

в) 3 өлештә “20 – 26 статьяларында” сүзләрен “22 – 26 статьяларында” сүзләренә алмаштырырга;

г) 6 өлештә “һәм районнарны бетерү, торак пунктларны, республика, район әһәмиятендәге шәһәрләр категориясенә кергү” сүзләрен “, административ-территориаль берәмлекләрне үзгәртеп төзү, бетерү, шәһәр төзү, торак пунктны шәһәргә үзгәртеп төзү” сүзләренә алмаштырырга;

д) 7 өлештә “(сызыгы)” сүзен төшереп калдырырга;

е) 9 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“9. Административ-территориаль төзелешне үзгәртү түбәндәге очракларда муниципаль берәмлекләрне үзгәртеп төзү яисә аларның чикләрен үзгәртү белән бергә башкарыла:

1) муниципаль районнарның чикләрен үзгәртү, шулай ук муниципаль район һәм шәһәр округы чиктәш чиген үзгәртү;

2) муниципаль районнарны үзгәртеп төзү, жирлекне шәһәр округы белән берләштерү;

3) төрле муниципаль берәмлекләр территориясендәге торак пунктларны берләштерү.”;

ж) түбәндәге эчтәлеккә 11 – 13 өлешләр өстәргә:

“11. Административ-территориаль берәмлек, торак пункт административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү турында Россия Федерациясенә тиешле хокукий акты үз көченә кәргән көннән төзелгән дип санала.

12. Административ-территориаль берәмлек, торак пункт мондый үзгәртеп төзү турындагы тиешле Татарстан Республикасы хокукий акты үз көченә кәргән көннән яисә, әгәр үзгәртеп төзү нәтижәсендә административ-территориаль берәмлеккә,

торак пунктка яңа исем бирү күз алдында тотылса, административ-территориаль берәмлеккә, торак пунктка исем бирү турында тиешле Россия Федерациясе хокукый акты үз көченә кергән көннән үзгәртеп төзелгән дип санала.

13. Бетерү турында тиешле Татарстан Республикасы хокукый акты үз көченә кергән көннән административ-территориаль берәмлек, торак пункт бетерелгән дип санала.”;

13) 14 статьяда:

а) исемен түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“14 статья. Административ-территориаль төзелешне үзгәрткәндә халык фикерен белү тәртибе”;

б) 2 өлешнең беренче абзацына түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Әгәр тавыш бирү уздырылырга тиешле территориядә сайлау хокукына ия күп дигәндә 100 кеше яшәсә, тавыш бирү урынына “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25¹ статьясында каралган тәртиптә гражданнар жыены уздырылырга мөмкин.”;

в) 3 өлештә “сораштырулар” сүзеннән соң “, гавами тыңлаулар” сүзләрен өстәргә;

г) 4 өлештә “үзгәрткән очракта,” сүзләреннән соң “, әгәр тавыш бирүгә (гражданнар жыенына) чыгарылган мәсьәләнең формулировкасы административ-территориаль төзелешне тәкъдим ителгәнчә үзгәртүгә халыкның ризалыгын берсүзсез күрсәтә алса,” сүзләрен өстәргә;

14) 15 – 19 статьяларны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“15 статья. Административ-территориаль берәмлекләренә төзү, үзгәртеп төзү, бетерү

1. Яңа административ-территориаль берәмлеккә төзү тиешле административ-территориаль берәмлекләренә кушу яисә бүлү нәтижәсендә гамәлгә ашырыла, шулай ук түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

1) бер яисә берничә чиктәш административ-территориаль берәмлек территориясенә өлешләрен төзелә торган район составына бүлөп бирү хисабына район төзү;

2) шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирү;

3) административ-территориаль бүленеш булмаган шәһәрдә районнар төзү;

4) федераль законда билгеләнгән тәртиптә чиге үзгәртелүгә бәйлә рәвештә республика әһәмиятендәге шәһәргә кертелә торган территориядә шәһәрдәге районны төзү.

2. Административ-территориаль берәмлекләренә үзгәртеп төзү түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

1) районнарны берләштерү, бүлү;

2) шәһәрдәге районнарны берләштерү, бүлү.

3. Административ-территориаль берәмлекләргә бетерү административ-территориаль берәмлекләргә берләштерү яисә бүлү нәтижәсендә гамәлгә ашырыла, шулай ук түбәндәгә рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) шәһәрдән республика әһәмиятендәгә шәһәр статусын алу;
- 2) шәһәрдәге районнарны бетерү.

4. Районнарны төзү, үзгәртеп төзү, бетерү “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль районнарны тиешенчә үзгәртеп төзү шартлары булганда гамәлгә ашырыла.

5. Шәһәргә республика әһәмиятендәгә шәһәр статусын бирү тиешле шәһәр жирлегенң статусын аңа шәһәр округы статусы бирелүгә бәйле рәвештә үзгәртү очрагында гамәлгә ашырыла. Шәһәрдән республика әһәмиятендәгә шәһәр статусын алу тиешле шәһәр округының статусын үзгәртү һәм аны шәһәр жирлегенә үзгәртеп төзү очрагында гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Шәһәрдәге районнарны төзү, үзгәртеп төзү, бетерү республика әһәмиятендәгә шәһәрдә дәүләт идарәсенң нәтижеләгән арттыру зарур булганда гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән карарларны кабул иткәндә республика әһәмиятендәгә шәһәрнең тиешле территорияләрендәгә халык саны, аларның социаль-иқтисадый характеристикалары, шәһәр төзелеше һәм тарихи үзенчәлекләре, торак төзелешләре, житештерү һәм социаль инфраструктура объектлары булу, шәһәр хужалыгы белән идарә итүне рациональ оештыруда, шәһәр халкына социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәт күрсәтүләрдә кызыксынулар исәпкә алына.

7. Административ-территориаль берәмлекләргә төзү, үзгәртеп төзү, бетерү, шәһәр жирлеге территориясә чикләрендә урнашкан шәһәрдәге районнардан тыш, территориясенә (территорияләренә) әлегә административ-территориаль төзелешне үзгәртү кагыла торган муниципаль районның (муниципаль районнарның), шәһәр округының вәкиллекле органы (вәкиллекле органнары) аша белдерелгән халык ризалыгы белән гамәлгә ашырыла. Шәһәр жирлеге территориясә чикләрендә урнашкан шәһәрдәге районнарны төзү, үзгәртеп төзү, бетерү шул жирлекнең вәкиллекле органы аша белдерелгән халык ризалыгы белән гамәлгә ашырыла.

8. Үзгәртеп төзү нәтижәсендә территорияләре яңа административ-территориаль берәмлекләргә территорияләре составына тулысынча кертелә торган яисә гамәлдә булган административ-территориаль берәмлекләргә территорияләренә кертелә торган административ-территориаль берәмлекләргә үзләренң статусын (административ-территориаль берәмлек статусын) югалталар һәм аларның территорияләре башка административ-территориаль берәмлекләргә состав өлешләре булалар.

16 статья. Административ-территориаль берәмлекләргә чикләрен билгеләү һәм үзгәртү

1. Административ-территориаль берәмлекләргә чикләрен билгеләү һәм үзгәртү түбәндәгә таләпләр үтәлеп гамәлгә ашырыла:

1) район территориясе чиге тиешле муниципаль район территориясе чигенә туры килү;

2) республика әһәмиятендәге шәһәрләр территорияләреннән кала барлык шәһәр һәм авыл торак пунктларының территорияләре район территориясе составына кертелү;

3) республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе район территориясе составына кермәү;

4) республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе чиге, әгәр шәһәр шәһәр жирлегә составына керсә, шәһәр чигенә яисә, әгәр шәһәр шәһәр округы составына керсә, шәһәр округы чигенә туры килү;

5) районның һәм республика әһәмиятендәге шәһәрнең чиктәш чиге, районның һәм шәһәр округының чиктәш чиге, тиешенчә, республика әһәмиятендәге шәһәр, шәһәр округы чиге буйлап узу;

6) административ-территориаль бүленеш булган республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе шәһәрдәге районнар арасында бүленү;

7) шәһәрдәге район территориясе республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе составына тулысынча керергә тиеш булу;

8) шәһәрдәге район чигенең шәһәрдәге башка район чиге белән кисешмәве.

2. Район, республика әһәмиятендәге шәһәр чиген үзгәртү муниципаль район, шәһәр округы, республика әһәмиятендәге шәһәр статусы бирелгән шәһәр чикләренең федераль законда билгеләнгән тәртиптә үзгәртелүенә бәйле рәвештә гамәлгә ашырыла һәм аерым карар кабул итүне таләп итми.

3. Шәһәрдәге районнар чикләре, әлеге Законның 15 статьясындагы 6 өлешендә каралган таләпләрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә һәм үзгәртелә.

17 статья. Торак пунктлар төзү

1. Яңа торак пункт төзү торак пунктларны кушу нәтижәсендә гамәлгә ашырыла, шулай ук түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

1) торак пункт булмаган территориядә торак пункт төзү;

2) булган торак пункт территориясе өлешен бүлү хисабына торак пункт төзү.

2. Торак пунктлар төзү шәһәр төзелеше законнары нигезендә муниципаль берәмлекләрнең территорияләрен планлаштыру документларында төзелә торган торак пунктларның чикләре билгеләнгәндә рәхсәт ителә.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган очракта торак пунктлар төзү яңа торак пункт төзелә торган торак пунктның бер өлеше элек мөстәкыйль торак пункт булганда яисә территориясенә бер өлешендә яңа торак пункт төзелә торган торак пункт берничә территорияль аерымланган өлешләрдән гыйбарәт булса, шулай ук төзелә торган торак пунктның аның мөстәкыйль эшләве өчен житәрлек социаль һәм коммуналь-көнкүреш инфраструктурасы булганда рәхсәт ителә.

4. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 пунктында каралган очракта торак пункт төзү территориясе чикләрендә төзелә торган торак пункт урнашкан жирлекнең (шәһәр округының) вәкиллекле органы аша белдерелгән халык ризалыгы белән

гамәлгә ашырыла. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган очракта торак пункт төзү төзелә торган торак пункт территориясендә яшәүче халыкның әлеге Законның 14 статьясындагы 2 өлешендә каралган тавыш бирү юлы аша (гражданның жыенында) белдерелгән ризалыгы белән гамәлгә ашырыла.

5. Торак пункт төзелү турында карар кабул ителгәндә әлеге Законның 8 статьясындагы 5 – 9 өлешләрендә билгеләнгән критерийлар нигезендә торак пунктның төре (шәһәр, шәһәр тибындагы поселок, авыл (село, деревня), поселок) һәм кайсы административ-территориаль берәмлеккә керүе билгеләнә. Яңа төзелгән торак пунктка исем географик объектларның атамалары турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә.

6. Торак пункт төзегәндә түбәндәге таләпләр үтәлергә тиеш:

1) торак пункт территориясе тиешле административ-территориаль берәмлек территориясе составына керергә тиеш;

2) торак пункт чиге административ-территориаль берәмлек чиген кисеп чыга алмый;

3) торак пункт чиге башка торак пункт чиген кисеп чыга алмый;

4) торак пункт территориясе башка торак пункт территориясе эчендә була алмый.

7. Торак пункт төзү Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары белән гамәлгә ашырыла.

18 статья. Торак пунктларны үзгәртеп төзү

1. Торак пунктларны үзгәртеп төзү түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

1) торак пунктларны берләштерү (кушу, кертү);

2) торак пунктны торак пунктларның бүтән категориясенә кертәп карау;

3) торак пунктның төрән торак пунктларның бер категориясе кысаларында үзгәртү.

2. Торак пунктларны берләштерү берләштерелә торган торак пунктлар чынбарлыкта үзара кушылып беткәндә һәм аларның инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктуралары бердәм булганда гамәлгә ашырыла. Чиктәш чикләре булмаган торак пунктларны берләштерү рәхсәт ителми.

3. Авыл торак пунктның шәһәр торак пунктлары категориясенә кертү яисә шәһәр торак пунктның авыл торак пунктлары категориясенә кертү, шәһәр торак пунктның төрән үзгәртү үзгәртеп төзелә торган торак пунктның әлеге Законның 8 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрендә билгеләнгән критерийларга туры килгәндә (туры килмәгәндә) рәхсәт ителә. Бу вакытта торак пунктның үсеш перспективалары, аның тарихи һәм башка үзенчәлекләре исәпкә алынырга тиеш. Халык санының кимүе һәм торак пунктның халык санына карата булган таләпләргә туры килмәве үзләреннән-үзләре торак пунктның категориясен яисә төрән үзгәртү өчен нигез була алмыйлар.

4. Авыл торак пунктның төрән үзгәртү, кагыйдә буларак, рәхсәт ителми. Күрсәтелгән үзгәртеп төзү торак пунктның тарихи үзенчәлекләрен исәпкә алу һәм (яисә) исәпкә алу белешмәләрендәге хатаны яисә төрлечә бирелүне төзәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендө каралган очрақлардан тыш, торак пунктны үзгәртеп төзү үзгәртеп төзелә торган торак пункт территориясендә яшәүче халыкның әлеге Законның 14 статьясындагы 2 өлешендө каралган тавыш бирү юлы аша (гражданның жыенында) белдерелгән ризалыгы белән гамәлгә ашырыла.

6. Торак пунктларны кушып берләштерү Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары белән гамәлгә ашырыла.

7. Кушып берләштерелә торган торак пунктлар, торак пунктка кертәп үзгәртеп төзелә торган торак пункт үзләренең статусларын (торак пункт статусын) югалталар һәм аларның территорияләре жирлекнең (шәһәр округының) жирле үзидарә органнары карары нигезендә башка (яңа) торак пунктның состав өлешен тәшкил итә.

19 статья. Торак пунктларны бетерү

1. Торак пунктны бетерү торак пунктларны берләштерү нәтижәсендә гамәлгә ашырыла, шулай ук торак пунктта яшәүче халык, торак йортлар һәм торак төзү өчен яисә торак төзү максатларында комплекслы үзләштерү өчен гражданның һәм юридик затларга бирелгән жир кишәрлекләре булмаган очрақларда рөхсәт ителә.

2. Торак пунктны бетерү территориясе чикләрендә бетерелә торган торак пункт урнашкан жирлекнең (шәһәр округының) вәкиллеке органы аша белдерелгән халык ризалыгы белән гамәлгә ашырыла.

3. Аерым очрақларда, торак пунктны бетерүнең нигезле булуын билгеләү өчен, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы тарафыннан комиссия төзелергә мөмкин.”;

15) 5 бүлекке түбәндәге редакциядә баян итәргә:

**“5 бүлек. Административ-территориаль төзелешне үзгәртү мәсьәләләре
буенча тәкъдим ителә торган документлар**

20 статья. Районны төзегәндә һәм үзгәртеп төзегәндә тапшырыла торган документлар

Районны төзегәндә һәм үзгәртеп төзегәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына, Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, районны төзү яисә үзгәртеп төзү турында һәм Татарстан Республикасы Конституциясенең 65 статьясындагы 2 өлешенә үзгәрешләр кертү хакында Татарстан Республикасы законы проекты, шулай ук Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү яисә аларның исемнәрен алмаштыру турындагы тәкъдимнәргә карау хакындагы Татарстан Республикасы законында каралган документлар тапшырыла. Бу чакта әлеге Татарстан Республикасы законы проектына аңлатма язуында муниципаль районны (муниципаль районнары) үзгәртеп төзү турында Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертелгән (кертелә торган) Татарстан Республикасы законы проекты хакындагы белешмәләр күрсәтелгән булырга тиеш.

21 статья. Шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын биргәндә яисә шәһәрдән шул статусны алганда тапшырыла торган документлар

1. Шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирү турында һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә 65 статьясындагы 2 өлешенә үзгәреш кертү хакында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) тиешле шәһәр жирлегенә шәһәр округы статусын биргән Татарстан Республикасы законы турында белешмәләр;

б) шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) территориясе чикләрендә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирүгә тәкъдим ителә торган шәһәр урнашкан шәһәр округы халкы саны;

г) республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе чикләрендә урнашкан яисә урнаштыру планлаштырылган дәүләт хакимияте органнары, аларның территорияль органнары турында белешмәләр;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгән очракта);

4) шәһәр округының шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирүгә халык ризалыгын белдерә торган вәкиллекле органы карары күчәрмәсе;

5) шәһәргә республика әһәмиятендәге шәһәр статусын бирүгә бәйле Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнарны хисаплауны үз эченә алган финанс-икътисадый нигезләү;

6) Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга исем бирү яисә аларның исемнәрен алмаштыру турындагы тәкъдимнәргә карау хакында Татарстан Республикасы законында каралган башка документлар.

2. Шәһәрдән республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алу өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) шәһәрдән республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алу инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, шәһәрдән республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алу турында һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә 65 статьясындагы

2 өлешенә үзгәреш кертү хакында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) тиешле шәһәр жирлегеннән шәһәр округы статусын алган Татарстан Республикасы законы турында белешмәләр;

б) шәһәрдән республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алуның максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алу тәкъдим ителгән шәһәр халкы саны;

г) республика әһәмиятендәге шәһәр территориясә чикләрендә урнашкан дәүләт хакимияте органнары, аларның территориаль органнары турында белешмәләр;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсә (тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгән очракта);

4) шәһәрдән республика әһәмиятендәге шәһәр статусын алуға халык фикерен белдерә торган муниципаль районның вәкилләклә органы карары күчәрмәсә.

22 статья. Шәһәрдәге районнарны төзегәндә, үзгәртеп төзегәндә, аларның чикләрен билгеләгәндә һәм аларны бетергәндә тапшырыла торган документлар

1. Шәһәрдәге районнарны төзегәндә һәм үзгәртеп төзегәндә, аларның чикләрен билгеләгәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) шәһәрдәге районнарны төзү яисә үзгәртеп төзү, аларның чикләрен билгеләү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсә (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) шәһәрдәге районнарның чикләре карта-схемасын һәм аның республика әһәмиятендәге шәһәрнең планлаштыру структурасы, урам-юл челтәре структурасы нигезендә сүзләр белән бирелгән тасвирламасын кушып, шулай ук Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, шәһәрдәге районнарны төзү яисә үзгәртеп төзү, аларның чикләрен билгеләү һәм әлегә Законның 7 статьясындагы 4 өлешенә үзгәрешләр кертү турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) шәһәрдәге районнарны төзү яисә үзгәртеп төзүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

б) тәкъдим ителә торган чикләрдә шәһәрдәге районнарда халык саны, шәһәрдәге районнарның социаль-иқтисадый характеристикалары, шәһәр төзелеше һәм тарихи үзенчәлекләре, торак төзелешләре, житештерү һәм социаль инфраструктура объектлары булу;

в) шәһәрдәге районнарның тәкъдим ителә торган чикләрен нигезләү;

г) шәһәрдәге районнарның планлаштырыла торган чикләрендә урнашкан яисә урнаштыру планлаштырылган дәүләт хакимияте органнары, аларның территориаль органнары турында белешмәләр;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгән очракта);

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелгән очракта);

5) шәһәрдәге районнарның тәкъдим ителә торган чикләре мәсьәләсе буенча халык фикерен белү нәтижәләре турында документлар күчәрмәләре (тавыш бирү, җыелышлар, конференцияләр, гражданнарны сораштырулар, гавами тыңлаулар яисә халык фикерен белүнең норматив хокукый актларда каралган башка формаларының нәтижәләре турында беркетмәләр);

6) территориясе чикләрендә республика әһәмиятендәге шәһәр урнашкан шәһәр җирлегенә (шәһәр округының) вәкилләклә органының шәһәрдәге районнарны төзүгә яисә үзгәртеп төзүгә халык ризалыгын белдерә торган карары күчәрмәсе;

7) шәһәрдәге районнарны төзү яисә үзгәртеп төзү, аларның чикләрен билгеләү белән бәйле Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнарны хисаплауны үз эченә алган финанс-икътисадый нигезләү;

8) Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү турында яисә аларның исемнәрен алмаштыру хакында тәкъдимнәрне карау турында Татарстан Республикасы законында каралган башка документлар.

2. Шәһәрдәге районнарны бетергәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) шәһәрдәге районнарны бетерү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, шәһәрдәге районнарны бетерү һәм әлеге Законның 7 статьясындагы 4 өлешенә үзгәрешләр кертү турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) шәһәрдәге районнарны бетерүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

б) шәһәрдәге районны бетерү тәкъдим ителә торган территория чикләрендә урнашкан дәүләт хакимияте органнары, аларның территориаль органнары турында белешмәләр;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгән очракта);

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелгән очракта);

5) территориясе чикләрендә республика әһәмиятендәге шәһәр урнашкан шәһәр җирлегенә (шәһәр округының) шәһәрдәге районнарны бетерүгә халык ризалыгын белдерә торган вәкилләклә органы карары күчәрмәсе.

23 статья. Шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәрткәндә тапшырыла торган документлар

Шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәрткәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) шәһәрдәге районнарның чикләре карта-схемасын һәм аның республика әһәмиятендәге шәһәрнең планлаштыру структурасы, урам-юл челтәре структурасы нигезендә сүзләр белән бирелгән тасвирламасын кушып, шулай ук Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртү турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

б) тәкъдим ителгән үзгәрешләрне исәпкә алган чикләрдә шәһәрдәге районнар халкы саны;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелгән очракта);

4) шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча халык фикерен белү нәтижәләре турында документларның күчәрмәләре (тавыш бирү, жыелышлар, конференцияләр, гражданнарны сораштырулар, гавами тыңлаулар яисә халык фикерен белүнең норматив хокукый актларда каралган башка формаларының нәтижәләре турында беркетмәләр);

5) шәһәр жирлегә вәкиллекле органының шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча шул органның фикерен белдерә торган карары күчәрмәсе (жирлек территориясә чикләрендә урнашкан шәһәрдәге районнарның чикләре үзгәртелгән очракта);

6) шәһәр округы вәкиллекле органының шәһәрдәге районнарның чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча шул органның фикерен белдерә торган карары күчәрмәсе (шәһәр округы территориясә чикләрендә урнашкан шәһәрдәге районнарның чикләре үзгәртелгән һәм тәкъдим шәһәр округы вәкиллекле органы тарафыннан кертелмәгән очракта);

7) шәһәрдәге районнарны үзгәртү белән бәйле Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнарны хисаплауны үз эченә алган финанс-икътисадый нигезләү.

24 статья. Торак пункт төзегәндә тапшырыла торган документлар

1. Әлеге Законның 17 статьясындагы 1 өлешенң 1 пунктында каралган очракта торак пункт төзегәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пункт төзү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) торак пункт төзү турында Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары проекты;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (шәһәр төзегәндә һәм тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгәндә);

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелгән очракта);

5) территориясе чикләрендә төзелә торган торак пункт урнашкан шәһәр жирлегенә (шәһәр округының) торак пунктны төзүгә халык ризалыгын белдерә торган вәкиллекле органы карары күчermәсе (торак пункт шәһәр округы территориясе чикләрендә төзелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелү очрагынан тыш), шулай ук составына территориясе чикләрендә төзелә торган торак пункт урнашкан жирлек керткән муниципаль районның вәкиллекле органының торак пунктны төзү мәсьаләсе буенча шул органның фикерен белдерә торган карары күчermәсе (торак пункт жирлек территориясе чикләрендә төзелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкиллекле органы тарафыннан кертелмәү очрагынан тыш);

6) жирлек яисә шәһәр округы составындагы торак пунктлар чикләренә (төзелә торган торак пунктлар чикләренә) жирлек яисә шәһәр округы генераль планында булган картасы күчermәсе;

7) түбәндәгеләр күрсәтелгән аңлатма язуы:

а) территорияләре чикләрендә торак пункт төзү тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пункт төзүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) торак пункт барлыкка килү сәбәпләре турында бөлешмәләр;

г) төзелә торган торак пунктның хәзерге һәм (яисә) фаразлана торган халык саны;

д) төзүгә тәкъдим ителә торган торак пунктның тиешле жирлектәге торак пунктларга карата урнашуы;

е) торак пунктны билгеле бер төргә тәкъдим ителгәнчә кертү, шулай ук бу тәкъдимне әлеге Законның 8 статьясындагы 5 – 9 өлешләренә ярашлы рәвештә нигезләү;

8) шәһәрдәге районнарны үзгәртү белән бәйлә Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнарны хисаплауны үз эченә алган финансы-икътисадый нигезләү;

9) Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү яисә аларның исемнәрен алмаштыру турында тәкъдимнәрне карау хакында Татарстан Республикасы законында каралган башка документлар.

2. Әлеге Законның 17 статьясындагы 1 өлешенә 2 пункттың каралган очракта торак пунктны төзегәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пункт төзү инициативасы белән чыгу турында карар күчermәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) торак пункт төзү турында Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары проекты;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (шәһәр төзегәндә һәм тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгәндә);

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелгән очракта);

5) торак пункт төзү мәсьәләсе буенча уздырылган тавыш бирү нәтижәләре турында беркетмә (гражданнар җыены карары) күчермәсе;

6) территориясе чикләрендә торак пункт төзү тәкъдим ителгән җирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкиллекле органының торак пункт төзү мәсьәләсе буенча шул органның фикерен белдерә торган карары күчермәсе (торак пункт шәһәр округы территориясе чикләрендә төзелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелү яисә торак пункт җирлек территориясе чикләрендә төзелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкиллекле органы тарафыннан кертелмәү очракларыннан тыш);

7) җирлек яисә шәһәр округы составындагы торак пунктлар чикләренен (төзелә торган торак пунктлар чикләренен) җирлек яисә шәһәр округы генераль планында булган картасы күчермәсе;

8) әлеге Законның 17 статьясындагы 3 өлешендә каралган таләпләренен үтәлүен раслый торган документларның күчермәләре;

9) түбәндәгеләр күрсәтелгән аңлатма язуы:

а) территорияләре чикләрендә торак пункт төзү тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пункт төзүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) төзелә торган торак пункт халкы саны;

г) төзүгә тәкъдим ителә торган торак пунктның тиешле җирлектәге торак пунктларга карата урнашуы;

д) торак пунктны билгеле бер төргә тәкъдим ителгәнчә кертү, шулай ук бу тәкъдимне әлеге Законның 8 статьясындагы 5 – 9 өлешләренә ярашлы рәвештә нигезләү;

10) торак пунктлар төзү белән бәйле Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнарны хисаплауны үз эченә алган финанс-икътисадый нигезләү;

11) Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү яисә аларның исемнәрен алмаштыру турында тәкъдимнәргә карау хакында Татарстан Республикасы законында каралган башка документлар.

25 статья. Торак пунктны үзгәртеп төзегәндә тапшырыла торган документлар

1. Торак пунктларны кушып берләштергәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пунктларны кушып берләштерү инициативасы белән чыгу турында карар күчермәсе (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) торак пунктларны кушып берләштерү турында Татарстан Республикасы Дәүләт Советы карары проекты;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелгән очракта);

4) берләштерелә торган торак пунктларның һәрберсендә торак пунктларны кушып берләштерү мәсьәләсе буенча уздырылган тавыш бирүләренң нәтижәләре турында беркетмәләренң (гражданныр жыеннары карарларының) күчермәләре;

5) территориясе чикләрендә торак пунктларны берләштерү тәкъдим ителә торган жирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкиллекле органының торак пунктларны кушып берләштерүгә шул органның ризалыгын белдерә торган карары күчермәсе (торак пунктлар шәһәр округы территориясе чикләрендә берләштерелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелү яисә торак пунктлар жирлек территориясе чикләрендә берләштерелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкиллекле органы тарафыннан кертелмәү очракларынан тыш);

6) жирлек яисә шәһәр округы составындагы торак пунктлар чикләрененң (төзелә торган торак пунктлар чикләрененң) жирлек яисә шәһәр округы генераль планында булган картасы күчермәсе;

7) түбәндәгеләр күрсәтелгән аңлатма язуы:

а) территорияләре чикләрендә торак пунктларны кушып берләштерү тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пунктларны кушып берләштерүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) әлеге Законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган таләпләренң үтәлүен раслый торган белешмәләр;

г) кушып берләштерелә торган торак пунктларның һәркайсының халкы саны;

д) кушып берләштерү юлы белән төзергә тәкъдим ителә торган торак пунктның тиешле жирлектә башка торак пунктларга карата урнашуы;

е) торак пунктны билгеле бер төргә тәкъдим ителгәнчә кертү, шулай ук бу тәкъдимне әлеге Законның 8 статьясындагы 5 – 9 өлешләренә ярашлы рәвештә нигезләү;

8) торак пунктларны кушып берләштерү белән бәйле Татарстан Республикасы бюджетыннан таләп ителгән чыгымнары хисаплауны үз эченә алган финанс-икътисадый нигезләү;

9) Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан географик объектларга атамалар бирү яисә аларның исемнәрен алмаштыру турында тәкъдимнәренә карау хакында Татарстан Республикасы законында каралган башка документлар.

2. Торак пунктларны кертәп берләштергәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пунктларны кертәп берләштерү инициативасы белән чыгу турында карар күчермәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, торак пунктларны кертәп берләштерү турында Татарстан

Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) территорияләре чикләрендә торак пунктларны кертәп берләштерү тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пунктларны кертәп берләштерүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) әлеге Законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган таләпләренң үтәлүен раслый торган белешмәләр;

г) кертәп берләштерелә торган торак пунктларның һәркайсының халкы саны;

д) берләштерелгән торак пунктның тиешле жирлектәге башка торак пунктларга карата урнашуы;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелгән очракта);

4) кертелә торган торак пунктта торак пунктларны кертәп берләштерү мәсьәләсе буенча уздырылган тавыш бирүнең нәтижеләре турында беркетмәнең (гражданның җыены карарының) күчермәсе;

5) торак пунктларны кертәп берләштерү мәсьәләсе буенча башка торак пунктны кертү тәкъдим ителә торган торак пункт халкының фикерен белү нәтижеләре турында документларның күчермәләре (тавыш бирү, җыелышлар, конференцияләр, гражданның сорапшырулар, гавами тыңлаулар яисә халык фикерен белүнең норматив хокукый актларда каралган башка формаларының нәтижеләре турында беркетмәләр);

6) территориясе чикләрендә торак пунктларны кертәп берләштерү тәкъдим ителә торган жирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкилләклә органының торак пунктларны кертәп берләштерүгә шул органның ризалыгын белдерә торган карары күчермәсе (торак пунктлар шәһәр округы территориясе чикләрендә берләштерелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелү яисә торак пунктлар жирлек территориясе чикләрендә берләштерелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкилләклә органы тарафыннан кертелмәү очракларыннан тыш);

7) жирлек яисә шәһәр округы составындагы торак пунктлар чикләренең (төзелә торган торак пунктлар чикләренең) жирлек яисә шәһәр округы генераль планында булган картасы күчермәсе.

3. Торак пунктны торак пунктларның башка категориясенә кертәп караганда Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пунктны башка категориягә кертәп карау инициативасы белән чыгу турында карар күчермәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, торак пунктны башка категориягә кертәп карау турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) территорияләре чикләрендә торак пункт урнашкан муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пунктның өлегә Законның 8 статьясындагы 5 – 9 өлешләрендә билгеләнгән критерийларга туры килүе (туры килмәве) турында белешмәләренә дә кертеп, торак пунктны башка категориягә кертеп карауның максатка ярашлы булуын нигезләү;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелгән очракта);

4) торак пунктны башка категориягә кертеп карау мәсьәләсе буенча уздырылган тавыш бирүнең нәтижеләре турында беркетмәнең (гражданның карарының) күчермәсе;

5) территориясе чикләрендә категориясен үзгәртү тәкъдим ителә торган торак пункт урнашкан жирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкиллекле органының торак пунктны башка категориягә кертеп карау мәсьәләсе буенча шул органның ризалыгын белдерә торган карары күчермәсе (шәһәр округы территориясе чикләрендә урнашкан торак пункт башка категориягә кертеп каралу һәм тәкъдим шәһәр округының вәкиллекле органы тарафыннан кертелү яисә жирлек территориясе чикләрендә урнашкан торак пункт башка категориягә кертеп каралу һәм тәкъдим муниципаль районның вәкиллекле органы тарафыннан кертелмәү очракларыннан тыш).

4. Торак пунктның төрән торак пунктларның бер категориясе кысаларында үзгәрткәндә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пунктның төрән үзгәртү инициативасы белән чыгу турында карар күчермәсе (тәкъдим коллегияль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, торак пунктның төрән үзгәртү турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) территорияләре чикләрендә торак пункт урнашкан муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) шәһәр торак пунктның үзгәртеп төзегәндә – торак пунктның төрән үзгәртүнең максатка ярашлы булуын нигезләү, шул исәптән торак пунктның өлегә Законның 8 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрендә билгеләнгән критерийларга туры килүе (туры килмәве) турында белешмәләр; авыл торак пунктның үзгәртеп төзегәндә – дәлил булып торган документларның күчермәләрен кушып, исәпкә алу белешмәләрендә торак пунктның төрәнә кагылышлы хаталар йөз төрлечә бирелешләр (булган очракта) турында белешмәләр, торак пунктның өлегә Законның 8 статьясындагы 7 – 9 өлешләрендә билгеләнгән критерийларга туры килүе (туры килмәве) турында белешмәләр;

3) Татарстан Республикасы Президенты бәяләмәсе (торак пунктны шәһәргә үзгәртеп төзегәндә һәм тәкъдим Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан кертелмәгәндә);

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелгән очракта);

5) торак пунктның төрен үзгәртү мәсьәләсе буенча уздырылган тавыш бирүнең нәтижеләре турында беркетмәнең (гражданның жыены карарының) күчәрмәсе (авыл торак пунктының төрен үзгәртү очракларыннан тыш);

6) территориясе чикләрендә төрен үзгәртү тәкъдим ителә торган торак пункт урнашкан жирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкилләклә органының торак пунктның төрен үзгәртү мәсьәләсе буенча шул органның ризалыгын белдерә торган карары күчәрмәсе (шәһәр округы территориясе чикләрендә урнашкан торак пунктның төре үзгәртелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелү яисә жирлек территориясе чикләрендә урнашкан торак пунктның төре үзгәртелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкилләклә органы тарафыннан кертелмәү очракларыннан тыш).

26 статья. Торак пунктны бетергәндә тапшырыла торган документлар

Торак пунктны бетергәндә, торак пунктларны берләштерү очрагыннан тыш, Татарстан Республикасы Дәүләт Советына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) торак пунктны бетерү инициативасы белән чыгу турында карар күчәрмәсе (тәкъдим коллегиаль орган тарафыннан кертелгән очракта);

2) Татарстан Республикасы законнары проектларын кертү өчен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында каралган документлар һәм материалларны кушып, торак пунктны бетерү турында Татарстан Республикасы законы проекты. Мондый чакта аңлатма язуында түбәндәгеләр күрсәтелә:

а) территорияләре чикләрендә торак пунктны бетерү тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек һәм административ-территориаль берәмлек;

б) торак пунктны бетерүнең максатка ярашлы булуын нигезләү;

в) бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт территориясендә халыкның, торак йортларның һәм торак төзү өчен яисә торак төзү максатларында комплекслы үзләштерү өчен гражданның һәм юридик затларга бирелгән жир кишәрлекләренен булмавы турында белешмәләр;

г) бетерү тәкъдим ителә торган торак пунктта кешеләрнең даими яисә күбесенчә яшәвен һәм тормыш итүен торгызу өчен нигезләрнең булмавы турында сәбәпләре күрсәтелгән нәтижә;

3) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе (тәкъдим муниципаль районның, шәһәр округының вәкилләклә органы тарафыннан кертелгән очракта);

4) гражданның булу һәм яшәү урыны буенча теркәү исәбенә алуны гамәлгә ашыра торган органның бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт территориясендә булу яисә яшәү урыны буенча теркәлгән гражданның булмавы турында белешмә язуы;

5) торак урыннарны техник исәпкә алуны (дәүләт кадастр исәбенә алуны) гамәлгә ашыра торган органның бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт территориясендә торак урыннарның булмавы турында белешмә язуы;

6) жир кишәрлекләрен кадастр исәбенә алуны (дәүләт кадастр исәбенә алуны) гамәлгә ашыра торган органның бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт территориясендә торак төзү өчен яисә торак төзү максатларында комплекслы үзләштерү өчен гражданның һәм юридик затларга бирелгән жир кишәрлекләренен булмавы турында белешмә язуы;

7) территориясе чикләрендә бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт урнашкан жирлекнең, муниципаль районның (шәһәр округының) вәкиллеке органының торак пунктны бетерү мәсьәләсе буенча шул органның ризалыгын белдерә торган карары күчәрмәсе (шәһәр округы территориясе чикләрендә урнашкан торак пункт бетерелү һәм тәкъдим шәһәр округының вәкиллеке органы тарафыннан кертелү яисә жирлек территориясе чикләрендә урнашкан торак пункт бетерелү һәм тәкъдим муниципаль районның вәкиллеке органы тарафыннан кертелмәү очракларыннан тыш);

8) бетерү тәкъдим ителә торган торак пункт чикләренен жирлек яисә шәһәр округы генераль планында булган картасы күчәрмәсе, ә генераль план булмаганда – бетерү тәкъдим ителә торган торак пунктның жирлек, шәһәр округы чикләрендә урнашу урыны күрсәтелгән карта-схемасы.

27 статья. Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советына тапшырыла торган документларга карата таләпләр

1. Административ-территориаль төзелеш мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советына тапшырыла торган документлар вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзалана һәм тиешле тәкъдимне Татарстан Республикасы Дәүләт Советына керткән органның мөһерә белән раслана.

2. Картографик материаллар (торак пунктларның чикләре карта-схемалары, карталары), масштаб һәм шартлы билгеләре күрсәтелеп, А3 форматында төсле вариантта тапшырыла.”;

16) 6 бүлекнең исемендә “Татарстан Республикасының административ-территориаль берәмлекләрен” сүзләрен “Административ-территориаль берәмлекләренә һәм торак пунктларны” сүзләренә алмаштырырга;

17) 28 һәм 29 статьяларны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“28 статья. Административ-территориаль берәмлекләренә һәм торак пунктларны исәпкә алу һәм теркәү

1. Административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар Татарстан Республикасында административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестрында исәпкә алынырга һәм теркәлгә тиеш.

2. Татарстан Республикасында административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестрының эчтәлеген һәм алып бару тәртибен Татарстан Республикасы Президенты билгели.

3. Татарстан Республикасында административ-территориаль берәмлекләр һәм торак пунктлар реестрын алып баруны Татарстан Республикасы Президенты вәкаләтләр биргән орган гамәлгә ашыра.

29 статья. Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше белешмәлеге

Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше белешмәлеге 10 елга кимендә бер тапкыр нәшер ителә, анда Татарстан Республикасының административ-территориаль берәмлекләренең һәм торак пунктларының рәсми исемнәре татар һәм рус телләрендә бирелә.”.

2 статья

1. Түбәндәгеләрне билгеләргә:

1) район территориясе чиге тиешле муниципаль район территориясе чигенә туры килә;

2) республика әһәмиятендәге шәһәр территориясе чиге, әгәр шәһәр шәһәр жирлегә составына керсә, шәһәр чигенә яисә, әгәр шәһәр шәһәр округы составына керсә, шәһәр округы чигенә туры килә.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2014 елның 1 маена кадәр, Казан шәһәре муниципаль берәмлегенә вәкаләтле органы белән килештереп, Казан шәһәрендәге районнарның чикләре тасвирламасы турында Татарстан Республикасы законы проектын билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертергә тиеш.

3 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2013 елның 17 июле
№ 63-ТРЗ